

Nota informativă

la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea, funcționarea și utilizarea Fondului de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii

Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea, funcționarea și utilizarea Fondului de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii a fost elaborat de Ministerul Economiei, cu participarea Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA).

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Aprobarea noului *Regulament cu privire la Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii* vine ca urmare a punerii în aplicare a modificărilor operate prin *Legea nr.79/2022 la Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii*. Prin modificările aduse Legii, Fondul de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii administrat de ODA poate implementa un nou mecanism de garantare a creditelor utilizând *garanțiile de portofoliu de credite*.

Garanția de portofoliu - este un angajament financiar asumat de către Garant (ODA) în condițiile unui contract de colaborare semnat cu un Creditor (Bancă comercială sau OCN), care partajează riscul de credit asociat unui portofoliu eligibil de credite, fără a fi necesară aprobarea fiecărei tranzacții de către Garant.

La moment, statul acordă garanții financiare pentru creditele contractate de IMM-uri prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor gestionat de ODA (FGC) în baza Legii cu privire la Întreprinderile Mici și Mijlocii nr.179/2016 și a pct. (9) din Hotărârea Guvernului nr.538/2007. FGC are misiunea de a facilita accesul la finanțare a IMM-urilor care nu dispun de suficient gaj, prin emiterea garanțiilor financiare în favoarea băncilor comerciale și a Organizațiilor de Creditare Nebancară (OCN).

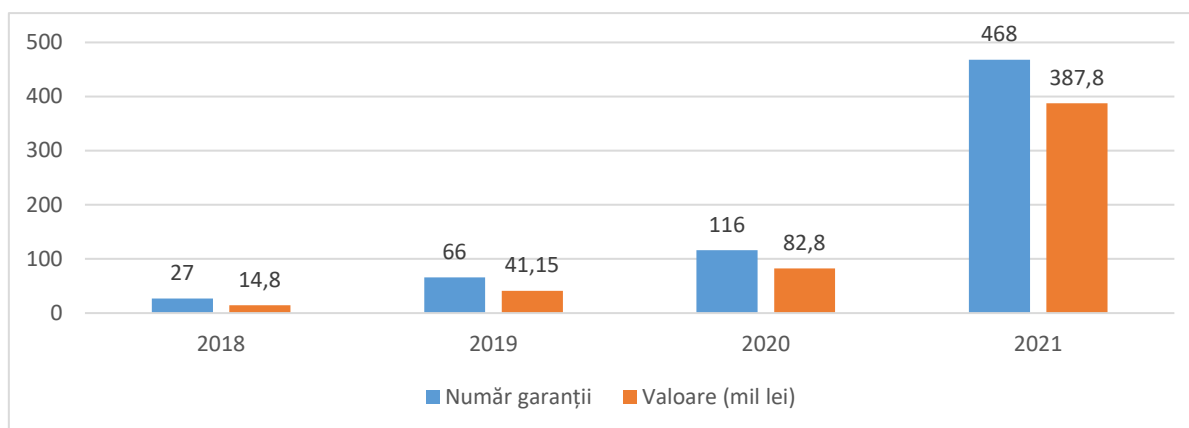
Trebuie de menționat faptul că, pe parcursul anilor, posibilitățile financiare ale fondului au fost ne semnificative, inițial acesta constituind 2 milioane lei, surse insuficiente pentru a acoperi segmentul creditării IMM-urilor cu un volum anual de credite de peste 1 miliard lei. Pe parcursul anilor, ODA a întreprins măsuri de îmbunătățire a proceselor de garantare, de convingere a partenerilor internaționali și a statului în necesitatea capitalizării fondului, iar urmare a consultării reprezentanților mediului de afaceri și băncilor partenere, au fost majorate plafoanele la garanțiile acordate și introduse noi Produse de garantare. Totodată, la recomandarea Ministerului Economiei, a fost redus la maxim comisionul de garantare care în prezent constituie doar 0,5% din suma garanției.

În anul 2020, urmare a negocierilor și consultărilor BNM, au fost efectuate modificări în prevederile *Regulamentului nr.111/2018 cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate*, fiind inclus punctul 38¹. Prin includerea respectivei prevederi, băncile comerciale pot utiliza garanția financiară emisă de FGC în scopul diminuării riscului de credit, prin aplicarea ponderii de risc de 20% părții din expunere care este garantată de către ODA prin intermediul FGC. Cu alte cuvinte, garanția financiară emisă de FGC a devenit mult mai atractivă și se bucură de o cerere sporită din partea băncilor comerciale, acestea fiind scutite de la crearea unor provizioane aferent creditelor acordate cu garanția ODA.

La moment, FGC pune la dispoziția băncilor 6 Produse de garantare active, care acoperă până la 80% din suma creditului solicitat, iar valoarea garanțiilor variază de la 500 mii lei pentru companii debutante până la 7 mil lei pentru companiile exportatoare. De asemenea, în contextul crizelor energetice și a presiunilor inflaționiste, în anul 2022 ODA a eliminat comisionul de garantare (0,5%) pentru toate produsele de garantare și a majorat cota maximă de garantare până la 80% pe toate produsele de garantare destinate companiilor active.

Pe parcursul anului 2021 ODA a emis 468 garanții financiare, în valoare de 387,8 mil lei care au facilitat debursarea creditelor în sumă de 992,8 milioane lei și au generat efectuarea investițiilor în economia națională de peste 1,13 miliarde lei.

Figura 1: Dinamica creșterii numărului de garanții financiare acordate (2018-2022)

Ca rezultat al îmbunătățirii procesului de garantare, valoarea garanțiilor active la finele anului 2021 a constituit 412,9 mil lei, înregistrând o creștere de 270,64% față de anul 2020, iar cota garanțiilor active raportată la valoarea creditelor acordate sectorului IMM de către sectorul bancar în aceeași perioadă a constituit 2,61%, comparativ cu 0,81% în anul 2020, ceea ce reprezintă o creștere de 222%.

Deși procesul actual de emitere a garanțiilor financiare este destul de facil, termenul de analiză a cererilor de garantare pentru creditele solicitate de IMM-uri fiind de maxim 5 zile din momentul prezentării întregului set de acte, în contextul creșterii continue a numărului cererilor de garantare, viteza de aprobare nu poate satisface cerințele IMM-ilor de a obține rapid finanțarea, în același timp, ODA și băncile comerciale suportă cheltuieli operaționale semnificative pentru a gestiona procesul de solicitare, emitere, monitorizare și executare a garanțiilor. Pentru a reduce termenul de emitere a garanțiilor financiare, FGC urmează să implementeze un mecanism nou de garantare, sub forma „garanțiilor de portofoliu de credite”.

Pentru implementarea garanțiilor de portofoliu, a fost elaborată o foaie de parcurs, care prevede următoarele acțiuni:

1. Ajustarea cadrului legal cu privire la implementarea garanțiilor de portofoliu, care a fost realizată prin aprobarea Legii nr.79/2022 prin care au fost modificată Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii elaborarea setului de modificări a actelor normative;
2. Aprobarea modificărilor la Regulamentul cu privire la Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii aprobat prin hotărârea de Guvern nr.828/2018;
3. Aprobarea de către Consiliul ODA a actelor normative interne, în conformitate cu modificările prevăzute de prezentul proiect;
5. Transmiterea către bănci a scrisorii de intenție ce urmează a fi completată de creditorii, pe baza căruia va fi derulat procesul de selectare a creditorilor eligibili;
6. Semnarea contractelor de colaborare și alocarea plafoanelor pentru creditorii selectați;
7. Lansarea garanțiilor de portofoliu.

Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu presupune armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Regulamentul cu privire la organizarea, funcționarea și utilizarea Fondului de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii stabilește principiile de activitate, precum și modul de funcționare și organizare a procesului de garantare.

Capitolul I. Stabilește dispozițiile generale și principiile de activitate: (i) *transparența*, (ii) *diversitatea*, (iii) *egalitatea* și (iv) principiul *primul venit, primul servit*, conform cărora este desfășurată întreaga

activitate de garantare. La fel în Capitolul I. sunt descrise noțiunile de bază utilizate pe parcursul textului Regulamentului.

Capitolul II. Reglementează modul de organizare și gestionare a activității de garantare. Astfel, ODA poate emite garanții financiare doar pentru creditele solicitate de IMM-uri de la bănci și OCN cu care sunt semnate contracte de colaborare, în limita capacității de garantare, respectând plafoanele pentru fiecare creditor și principiul divizării riscului de credit. ODA poate ajusta Produsele de garantare, după caz, ținând cont de evoluția pieței financiare și documentele strategice din domeniul dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii. Mecanismul de emiteră, monitorizare și executare a garanțiilor financiare individuale, precum și mecanismul de includere, excludere, monitorizare, executare și recuperare a garanțiilor de portofoliu va fi descris într-un Manual operațional aprobat de Consiliul ODA. În scopul eficientizării procesului de garantare, ODA poate utiliza un sistem informațional destinat digitalizării proceselor de solicitare, examinare, emiteră, monitorizare, executare și recuperare de către Garant a garanțiilor financiare emise.

Capitolul III. Definește misiunea fondului, care constă în facilitarea accesului la finanțare prin acordarea garanțiilor financiare pentru creditele solicitate de IMM-uri și obiectivele de bază a fondului: (i) stimularea creării de noi întreprinderi mici și mijlocii, dezvoltarea celor cu potențial de creștere, inclusiv a celor orientate spre export; (ii) stimularea creării și menținerii locurilor de muncă prin sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii care contribuie la creșterea economică și la ocuparea forței de muncă; (iii) sporirea volumului de resurse financiare accesate de întreprinderile mici și mijlocii de la Creditori; (iv) majorarea portofoliului de credite destinate întreprinderilor mici și mijlocii care contribuie la atragerea investițiilor în economia națională prin emiteră garanțiilor financiare diminuatore de risc; (v) sporirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii prin facilitarea accesului la finanțare.

Capitolul IV. Reglementează procedura de selecție a creditorilor (bănci comerciale și OCN), stabilind criterii generale de eligibilitate, oferind posibilitatea organului de conducere al ODA să stabilească criterii de selecție în corespundere cu criteriile interne de risc.

Capitolul V. Stabilește mecanismul de acordarea garanțiilor financiare individuale. Astfel, garanțiile individuale sunt emise de ODA în favoarea creditorilor pentru creditele solicitate de IMM-uri care corespund criteriilor de eligibilitate stabilite în Produsele de garantare. Mecanismul expus în acest Capitol prevede norme generale de emiteră, monitorizare, executare și recuperare a garanțiilor financiare și se referă la: (i) limita maximă a cotei de garantare; (ii) modalitatea de plată a comisionului de garantare; (iii) termenul de valabilitate a garanției financiare emise; (iv) posibilitatea de modificare a condițiilor contractului de credit garantat (renegociere, prelungirea termenului și modificarea gajului); (v) modalitatea de raportare; (vi) condiții de solicitare, executare și recuperare a garanției executate.

Capitolul VI. Descrie mecanismul de acordarea garanțiilor de portofoliu de credite cu specificarea tipurilor acestora: (i) Garanție de portofoliu plafonată, ce presupune că ODA este obligată să-și onoreze toate angajamentele de plată solicitate de Creditor, până la atingerea limitei prestabilite în contractul de colaborare; (ii) Garanție de portofoliu neplafonată, ce presupune că ODA este obligat să-și onoreze angajamentele de plată în limita întregului portofoliu garantat.

Odată ce instrumentul de garantare a creditelor este un instrument financiar, care este capitalizat preponderent din sursele Bugetului Public Național, este important ca ODA să poată stabili plafoane limitate pentru creditori, direcționând resursele financiare pentru creditorii ce au o reputație bună și potențial sporit de valorificare a resurselor disponibile. Pentru a asigura durabilitatea operațiunilor sale și atingerea obiectivelor stabilite de guvern, este prevăzută posibilitatea ca ODA să poată ajusta sau realoca volumul agreeat al plafonului oferit Creditorilor.

În portofoliu pot fi incluse doar credite noi acordate, iar cota maximă de garantare nu poate depăși 80% din valoarea creditului, ODA rezervându-și dreptul de a exclude tranzacțiile din portofoliu în caz de

constatare a neconformităților, cu informarea Creditorului despre neconformitățile constatate. Inclusiv în acest Capitol sunt descrise procesele de solicitare, executare și recuperare a garanțiilor de portofoliu executate.

Capitolul VII. Modul de formare și utilizare a mijloacelor Fondului de garantare. Astfel resursele financiare ale Fondului se constituie și se acumulează din alocațiile bugetare prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul respectiv, asistența donatorilor, precum și din alte surse ce nu contravin legislației Republicii Moldova și sunt gestionate de ODA prin intermediul contului unic trezorerial în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. În scopul asigurării sustenabilității Fondului, resursele financiare disponibile urmează a fi investite în valori mobiliare de stat, depozite deschise la Banca Națională a Moldovei sau alte instrumente financiare disponibile.

Capitolul VIII. Reglementează rolul Consiliului care exercită funcțiile de administrare a Fondului și aprobă o serie de acte normative interne:

- Manualul operațional ce prevede mecanismul de emisie, monitorizare, executare și recuperare a garanțiilor financiare individuale, precum și mecanismul de includere, excludere, monitorizare, executare și recuperare a garanțiilor de portofoliu;
- Metodologia de evaluare și selectare a Creditorilor;
- Metodologia de gestiune a riscurilor și coeficientul de multiplicare pentru fiecare mecanism de garantare;
- Modelul tip al contractului de colaborare cu Creditorii;
- Produsele de garantare, inclusiv termenele, plafoanele, cuantumurile, precum și obiectivele ce urmează a fi atinse de către Creditori în cadrul plafoanelor alocate;
- Politica de gestiune financiară care include mărimea comisionului de garantare și politica investițională;
- Planul de activitate anual și măsurile de îmbunătățire a procesului de garantare a creditelor pentru anul ulterior;
- Raportul privind activitatea de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii;

Capitolul IX. Stabilește mecanismul de evaluare și monitorizarea activității Fondului, aprobarea planului de activitate, raportarea financiară, periodicitatea raportării și controlul asupra acestuia.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea mecanismului de acordare a garanțiilor de portofoliu de credite, impune capitalizarea suplimentară a FGC. Pentru a stabili valoarea necesară cu care urmează a fi capitalizat FGC, ODA în colaborare cu experții de la LANDT (companie specializată în administrarea și dezvoltarea fondurilor de garantare a creditelor) și Banca Mondială, au elaborat proiecțiile financiare în conformitate cu prioritățile conceptului garanțiilor de portofoliu, prin care se estimează alocarea a unui portofoliu de garanții financiare în valoare de 1 (unu) miliard lei, ce va putea fi valorificat de bănci într-o perioadă de maxim 3 ani. Conform modelul descris în proiecțiile financiare, pentru a asigura alocarea unui plafon de garanții financiare de 1 miliard lei, este necesară capitalizarea suplimentară a FGC cu minim 200 mil lei.

În prezent, guvernul este în proces de negocieri cu Banca Mondială pentru obținerea finanțării prin intermediul Proiectului de Ameliorare a Competitivității III în valoare totală de 50 mil dolari SUA, din care 15 mil dolari SUA sunt preconizate pentru Componenta 2 - acces la finanțare, destinate capitalizării Fondului de garantare în scopul lansării garanțiilor de portofoliu de credite. Finanțarea a fost solicitată de către Guvernul Republicii Moldova prin scrisoarea Ministerului Finanțelor nr.14/3-07/430 din 25.10.2021, ca urmare a discuțiilor în cadrul misiunilor de monitorizare și suport la

implementarea Proiectului de Ameliorare a Competitivității II.

Luând ca bază resursele financiare preconizate, într-o perioadă de maxim 3 ani, fondul poate asigura atingerea următoarelor obiective:

1. Facilitarea accesului la finanțare pentru cel puțin 900 IMM-uri sau 1,6% din numărul total de IMM-uri;
2. Acordarea de garanții financiare în valoare de cel puțin 1 miliard lei;
3. Facilitarea accesului IMM-urilor la resurse creditare de cel puțin 2 miliarde lei;
4. Realizarea proiectelor investiționale de către IMM-uri în valoare de cel puțin 2,5 miliarde lei;
5. Menținerea locurilor de muncă existente și crearea a noi locuri de muncă pentru cel puțin 1000 persoane;
6. Majorarea cotei garanțiilor financiare active în total credite acordate sectorului IMM de către sectorul bancar de la 2,26% curent la cel puțin 5%.

În cazul capitalizării suplimentare a Fondului, sau eventual la majorarea coeficientului de multiplicare, efectul în economie poate fi mai mare.

Conform informațiilor deținute de FGC, în perioada anilor 2018-2021 au fost emise garanții financiare în valoare totală de 526,5 mil lei, care au facilitat debursarea creditelor în valoare totală de 1 399 mil lei, iar valoarea totală a investițiilor generate în economie a fost de 1 674 mil lei.

Astfel, un leu acordat sub formă de garanție financiară, facilitează accesul la resurse creditare în valoare de 2,65 lei, iar efectul de multiplicare a investiției în economie este de 3,18 lei. Este de menționat faptul că poate emite garanții financiare într-un volum mai mare decât valoarea efectivă capitalizată a acestuia, datorită unui coeficient de multiplicare care la moment este 6. Astfel, un leu acordat sub formă de capitalizare a FGC poate facilita debursarea a până la 15,9 lei sub formă de credit, iar valoarea investițiilor în economie poate fi de 19,08 lei.

Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Adoptarea actului normativ nu necesită modificarea altor acte normative.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului urmează a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu procedura stabilită prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr.239/2008.

Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție în procesul desfășurării procesului de avizare. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție.

Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi supus expertizei juridice în procesul desfășurării procesului de avizare. Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă a fost inclusă în tabelul de sinteză a obiectivelor și propunerilor.

Constatările altor expertize

Nu sunt necesare.